

**Różnorodność biologiczna a programy edukacyjne Ogródu Botanicznego UW.
Streszczenie wykładu wygłoszonego podczas konferencji zorganizowanej z okazji
Międzynarodowego Roku Różnorodności Biologicznej
17 maja 2010**

Dr Hanna Werblan-Jakubiec – Dyrektor Ogródu Botanicznego Uniwersytetu Warszawskiego
Ogród Botaniczny UW, Al. Ujazdowskie 4, 00-478 Warszawa
Mail: hwerblan@biol.uw.edu.pl
Tel 22 5530512

**Jednym z zadań ogrodów botanicznych jest zachowanie różnorodności biologicznej,
zarówno roślin dziko rosnących, jak i ich odmian ozdobnych i użytkowych.**

Współczesne ogrody botaniczne pełnią liczne funkcje:

1. Estetyczną – prezentuje się w nich m. in. dywany kwietne, kompozycje bylinowe, mając na celu kształtowanie poczucia estetyki i poczucia piękna wśród odwiedzających;
2. Naukową – prowadzi się badania głównie z dziedziny systematyki roślin, ekologii gatunków ginących i zagrożonych i aklimatyzacji obcych gatunków;
3. Edukacyjną i popularyzacyjną – proponują różnorodne formy edukacji w zależności od rodzaju odbiorcy i celu kształcenia.

Ogród Botaniczny UW został założony w 1818 roku, jest jednym z najstarszych ogrodów w Polsce. Położony jest w centrum wielkiego miasta, w jego historycznej części. Tworząc programy edukacyjne Ogródu braliśmy pod uwagę jego historyczny charakter, współczesne techniki edukacyjne oraz odbiorców dla których te programy są tworzone.

1. Studenci i nauczyciele. Ogród jest jednostką naukowo-dydaktyczną UW, prowadzi więc regularne zajęcia dydaktyczne przeznaczone dla studentów i nauczycieli biologii.
2. Uczniowie, którzy przychodzą do Ogródu na wycieczki i lekcje botaniki w terenie.
3. Szeroka publiczność, w większości mieszkańcy Warszawy, którzy chcą spędzić miło czas na spacerze w zadbanym ogrodzie i przy okazji poznać rośliny.

Jak zainteresować naszych odbiorców?

Informacje muszą być łatwe do zaobserwowania, krótko i jasno sformułowane, napisane prostym językiem, powinny zawierać ciekawostki, powinny być ładnie zilustrowane, programy powinny zawierać elementy zabawy, ścieżki edukacyjne należy wyraźnie oznakować.

Przykłady programów edukacyjnych stworzonych w Ogródzie

1. Program edukacyjny popularyzujący wiedzę o różnorodności biologicznej.

Wykorzystuje on kolekcje zgromadzone w parku i szklarniach. W ramach realizowania programu stworzono ścieżki edukacyjne z tablicami informacyjnymi i opisami w formie zeszytów do aktywnego uczestnictwa. Ścieżki opisane są także w „Przewodniku po Ogródzie Botanicznym UW”, zawierającym ponadto inne informacje na temat placówki i zgromadzonych w niej kolekcji.

Z programu korzysta co roku około 10 000 dzieci.

2. Imprezy dla szerokiej publiczności.

Dla szerokiej publiczności przeznaczone są foldery, ulotki informacyjne o najciekawszych roślinach w kolekcji, przewodniki, poradnictwo ogrodnicze i botaniczne, konkursy popularyzujące wiedzę botaniczną. Co roku w Ogródzie organizowane są wystawy storczyków, roślin mięsożernych, kaktusów oraz warsztaty o związkach roślin i ich zapyłaczy. Podczas wystaw i warsztatów zwiedzający mogą poznać różnorodność roślin

świata i problemy związane z koniecznością ochrony różnorodności biologicznej w Polsce i na świecie.

3. Popularyzacja wiedzy o CITES (Konwencja Waszyngtońska).

Ogrody botaniczne, jako instytucje powołane przede wszystkim do działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej, a zwłaszcza gatunków ginących i zagrożonych, odgrywają ważną rolę we wprowadzaniu w życie zasad Konwencji Waszyngtońskiej. Ogród Botaniczny UW zrealizował zadanie: „Program edukacyjny popularyzujący wiedzę o Konwencji Waszyngtońskiej CITES”. Celem przedsięwzięcia było stworzenie programu edukacyjnego, który popularyzuje wiedzę o Konwencji Waszyngtońskiej (CITES) wśród młodzieży ze szkół ponadpodstawowych oraz wspomaga edukację celników w zakresie rozpoznawania roślin objętych Konwencją. Pakiet składa się z trzech książek.

Pierwsza to pakiet edukacyjny „Konwencja Waszyngtońska”, która powstała dzięki uprzejmości kolegów z Royal Botanic Gardens, Kew w Wielkiej Brytanii.

Składa się on z dwóch części. Pierwsza to płyta CD, na której umieszczona została prezentacja zawierająca 34 przezrocza prezentujące najważniejsze cele Konwencji i przykłady roślin, które najczęściej są przedmiotem handlu. Druga to książka z opisami i objaśnieniami prezentacji zawartej na płycie. Na ostatnich stronach pakietu znajduje się krótki tekst dotyczący przepisów prawa polskiego związanych z CITES oraz pełen tekst Konwencji Waszyngtońskiej wraz z Załącznikami i przypisami. Druga to „Drzewa CITES” przewodnik do oznaczania drewna gatunków objętych przepisami CITES. Trzecia to „Rośliny CITES” prezentująca opisy i informacje o gatunkach z Załącznika I konwencji CITES, czyli o tych, które są objęte najściślejszą ochroną.

4. Ratujemy ogrody wiejskie.

Program edukacyjny realizowany we współpracy ze Społecznym Instytutem Ekologicznym, ma na celu zwrócenie uwagi na problem ginących wiejskich ogrodów przydomowych. W ramach programu została założona kolekcja prezentująca rośliny z tradycyjnych ogrodów wiejskich, wydano broszurę opisującą znaczenie ogrodów przydomowych dla kultury i krajobrazu wsi w zachowaniu różnorodności biologicznej.